

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 34

รายวิชา ภาษาไทย 2 รหัสวิชา ท31102

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 โคลงนิราศนรินทร์

เวลาเรียน 10 ชั่วโมง

เรื่อง ถอดบทประพันธ์และการตีความโคลงนิราศนรินทร์

เวลา 1 ชั่วโมง

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 วัน เดือน ปีที่สอน 2 มีนาคม 2569 สัปดาห์ที่ 18

1. 1.

มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

1. ตัวชี้วัด ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ ถอดบทประพันธ์ และขยายความเรื่องที่อ่าน

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. ตัวชี้วัด ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

3. ตัวชี้วัด ท 5.1 ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

โคลงนิราศนรินทร์เป็นวรรณคดีประเภทนิราศในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ เป็นผลงานของนายนรินทร์ธิเบศร์ (อิน) แต่งด้วยโคลงสี่สุภาพ โดยมีร่ายนำเรื่อง ๑ บท บันทึกอารมณ์ความรู้สึกของกวีที่ต้องจากนางอันเป็นที่รักเพื่อเดินทางไปทัพ วรรณคดีเรื่องนี้ได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่าวรรณศิลป์ดีเด่นมีคุณค่าด้านเนื้อหาการพรรณนาอารมณ์ตลอดจนมีคุณค่าด้านสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านมุมมองของกวี

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของคำศัพท์ที่ปรากฏในเรื่องได้อย่างถูกต้อง (K)

2. ถอดบทประพันธ์เนื้อหาโคลงนิราศนรินทร์ได้ถูกต้องตรงตามบริบท (P)

3. ตีความเจตนาของกวีและวิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างภาพพจน์กับอารมณ์ความรู้สึก (P)

4. เห็นคุณค่าของภาษาไทยและสุนทรียภาพในวรรณคดีมรดก (A)

4. สาระการเรียนรู้

1. การอ่านถอดบทประพันธ์ ตีความ และขยายความจากบทโคลงนิราศนรินทร์

2. การวิเคราะห์โวหารภาพพจน์ (เช่น อติพจน์, อุปมา)

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร

2. ความสามารถในการคิด

3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย

2. ใฝ่เรียนรู้

3 มุ่งมั่นในการทำงาน

7. กิจกรรมการเรียนรู้ (5E ร่วมกับเทคนิค Think-Pair-Share)

ขั้นที่ 1: สร้างความสนใจ (Engagement)

1. ครูเปิดคลิปบรรยากาศการนั่งเรือผ่านสถานที่สำคัญในอดีต พร้อมเปิดเพลงบรรเลงเศร้า
2. ใช้คำถามกระตุ้นความคิด: "หากนักเรียนต้องเดินทางไปทำงานในที่ห่างไกล โดยไม่มีสมาร์ทโฟนไว้คอยหาคนที่รัก นักเรียนจะฝากความรู้สึกไว้กับสิ่งใดในธรรมชาติรอบตัว?"
3. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น เชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องการถอดบทประพันธ์และตีความอารมณ์ของ นายนรินทร์ธิเบศร์

ขั้นที่ 2: สำรวจและค้นหา (Exploration)

1. ครูส่งแบบทดสอบให้ในกลุ่มไลน์ภาษาไทยห้องม.4/4 ให้นักเรียน “ถอดรหัสโคลงนิราศ” โดยใช้สมาร์ทโฟนหรือพจนานุกรมสืบค้นความหมายของคำศัพท์ยากที่ปรากฏในบทโคลงด้วยตนเอง เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการถอดบทประพันธ์

ขั้นที่ 3: อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) (ใช้เทคนิค Think-Pair-Share)

1. Think (คิดเดี่ยว): ให้นักเรียนแต่ละคนลองถอดบทประพันธ์บทโคลงที่ได้รับให้เป็นภาษาธรรมดา และตีความว่า "กวีรู้สึกอย่างไร" โดยเขียนลงในใบงานส่วนตัว
2. Pair (คิดคู่): นักเรียนจับคู่กับเพื่อนข้างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนผลการถอดบทประพันธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และร่วมกันสรุป "หัวใจสำคัญ" ของบทโคลงนั้น
3. Share (แลกเปลี่ยนเรียนรู้): ครูสุ่มเลือกคู่ตัวแทนออกมานำเสนอการถอดบทประพันธ์และการตีความหน้าชั้นเรียน โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้สรุปขยายความเพิ่มเติม เพื่อให้เห็นพลังของภาษาที่กวีใช้ในการสื่อสาร

ขั้นที่ 4: ขยายความรู้ (Elaboration) 10 นาที

1. ครูตั้งประเด็นท้าทาย “ลองสมมติดูว่า ถ้าเราต้องเปลี่ยนคำถอดบทประพันธ์ที่ยืดยาว ให้กลายเป็น สรุปอารมณ์จากบทกลอนโบราณ ข้อความสั้นๆ เหมือนที่โพสต์กันในปัจจุบันบนโซเชียลมีเดีย นักเรียนจะเลือกใช้คำไหนให้ถูกใจเพื่อนๆ แต่ยังคงรักษาความหมายและความห่วงใยของกวีไว้ได้ครบถ้วน”
2. นักเรียนแต่ละคนลองเขียนเนื้อหาที่ถอดบทประพันธ์ได้ใหม่ พิมพ์ในสมาร์ทโฟนส่งในไลน์กลุ่ม

ขั้นที่ 5: ประเมินผล (Evaluation) (ต่อเนื่อง/สรุป)

1. นักเรียนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับการถอดบทประพันธ์และตีความบทโคลง(ใบงานที่2)
2. ครูประเมินจากกระบวนการทำงานกลุ่ม (Pair) และความถูกต้องในการถอดบทประพันธ์และตีความในใบงาน
3. การบ้าน: มอบหมายให้เลือกบทโคลงนิราศ 1 บท แล้วเขียนถอดบทประพันธ์และตีความ (ใบงานที่3 และ ใบงานที่ 4)

8. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. แบบทดสอบออนไลน์ "ถอดรหัสโคลงนิราศ" <https://gemini.google.com/share/07fbd42caab9>
2. สื่อการสอน PowerPoint / Canva Presentation
3. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ออนไลน์)

9. การวัดและประเมินผล

สิ่งที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือ	เกณฑ์
การอธิบายคำศัพท์ (K)	ตรวจใบงาน / คະแนนทดสอบ	ใบงาน / แบบทดสอบ	ผ่านเกณฑ์ 70%
การถอดบทประพันธ์และตีความ (P)	สังเกตการนำเสนอคู่	แบบประเมินการนำเสนอ	ระดับคุณภาพ "ดี" ขึ้นไป
การสังเคราะห์ข้อคิด (A)	สังเกตพฤติกรรมไม่เรียนรู้	แบบสังเกตพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ "ผ่าน"

เกณฑ์การประเมินเชิงคุณภาพ (Rubrics)

1) เกณฑ์การประเมินทักษะการถอดบทประพันธ์และตีความ (P) ใช้สำหรับการสังเกตการนำเสนอคู่

ประเด็นการประเมิน	ระดับคุณภาพ 3 (ดี)	ระดับคุณภาพ 2 (พอใช้)	ระดับคุณภาพ 1 (ปรับปรุง)
1. ความถูกต้องในการถอดคำประพันธ์	ถอดความได้ถูกต้องครบถ้วนตามเนื้อหาเดิม รักษาใจความสำคัญได้ทั้งหมด	ถอดความได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยในคำศัพท์ยาก	ถอดความผิดพลาดไปจากเนื้อหาเดิม หรือไม่สามารถจับใจความสำคัญได้
2. การตีความและขยายความ	สามารถตีความสัญลักษณ์ หรือ อารมณ์ความรู้สึกที่ซ่อนอยู่ได้ชัดเจน	ตีความได้ตามตัวอักษร แต่ยังไม่เห็นความลึกซึ้งของคำประพันธ์	ไม่สามารถตีความได้ บอกได้เพียงความหมายตรงตัวเท่านั้น
3. ทักษะการนำเสนอคู่	แบ่งหน้าที่ชัดเจน พูดจาฉะฉาน มีการสบตาผู้ฟัง และใช้สื่อประกอบดีเยี่ยม	แบ่งหน้าที่ได้ดี พูดเสียงชัดเจน แต่การประสานงานระหว่างคู่ยังติดขัด	ไม่มีมีการแบ่งหน้าที่ หรือพูดตามบทอ่านตลอดเวลา ไม่ดึงดูดผู้ฟัง

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ (P):

- 8 - 9 คะแนน = ดีมาก
- 6 - 7 คะแนน = ดี (ผ่านเกณฑ์)
- 4 - 5 คะแนน = พอใช้
- 0 - 3 คะแนน = ปรับปรุง

2) เกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์: ไม่เรียนรู้ (A) ใช้สำหรับการสังเกตพฤติกรรมในการสังเคราะห์ข้อคิด

รายการพฤติกรรม	ระดับคุณภาพ (ผ่าน)	ระดับคุณภาพ (ไม่ผ่าน)	รายการพฤติกรรม
1. การตั้งใจเรียน	เข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจฟัง และจดบันทึกเนื้อหา	เข้าเรียนสาย ไม่ตั้งใจฟัง หรือรบกวนผู้อื่น	1. การตั้งใจเรียน
2. การซักถาม/แลกเปลี่ยน	มีการซักถามข้อสงสัย หรือร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดจากเรื่อง	นิ่งเฉย ไม่ร่วมกิจกรรมการคิด หรือไม่ตอบสนองต่อคำถาม	2. การซักถาม/แลกเปลี่ยน
3. การสรุปบทเรียน	สามารถสรุปข้อคิดที่ได้รับและแนวทางการนำไปใช้ในชีวิตจริงได้	ไม่สามารถสรุปได้ว่าได้รับข้อคิดอะไรจากบทเรียน	3. การสรุปบทเรียน

เกณฑ์การตัดสิน (A): ต้องได้รับระดับ "ผ่าน" อย่างน้อย 2 ใน 3 รายการ จึงจะถือว่า ผ่านเกณฑ์ระดับคุณภาพ

3. รายละเอียดเกณฑ์การผ่านด้านความรู้ (K) คะแนนเต็ม 10 คะแนน:

- 7 - 10 คะแนน = ผ่านเกณฑ์
- 0 - 6 คะแนน = ไม่ผ่านเกณฑ์ (ควรจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม)

10. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนการสอน

10.1 ผลการจัดการเรียนการสอน/สิ่งที่พบจากการสอน.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10.2 ปัญหา/อุปสรรค.....

.....

.....

.....

10.3 แนวทางแก้ไขปัญหา.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางสาวชมชร หันชัยโชติ)

ตำแหน่ง ครู

11. ความเห็นและเสนอแนะ

11.1 ความเห็น/ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวเยาวรัตน์ ทักสูงเนิน)

หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ

11.2 ความเห็น/ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นางสาวกัลยาณี ไชยเสน)

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารวิชาการ

ใบงานที่ 1

ท 31102 ภาษาไทย 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิราศนรินทร์ ชั้นมัธยมศึกษาที่ 4

ตัวชี้วัดระหว่างทาง ท 5.1 ม.4-6/4, ตัวชี้วัดปลายทาง ท 1.1 ม.4-6/4

ชื่อ.....ชั้น ม.4/.....เลขที่.....

คำชี้แจง: ตอบคำถามให้ถูกต้อง

จากมามาลิ้วล้า	ลำบาง
บางยี่เรือราพลา	พีพร้อม
เรือแพ่งช่วยพานาง	เมี่ยงม่าน มานา
บางรับคำคล้อง	กล่าวน้ำตาคลอ

คำศัพท์น่ารู้

1. ลำบาง คือ สายน้ำที่แยกออกไปเป็นคลองเล็กๆ
2. ลิ้ว คือ เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว
3. ล้า คือ ล่วงเข้าไปเกินเขตที่กำหนด
4. พร้อม คือ กล่าว ขาน
5. เมี่ยงม่าน คือ แอบมองผ่านหลังม่าน
6. กล่าว คือ ไหลหลัง
7. เรือแพ่ง คือ เรือมีม่านบัง สำหรับกุลสตรีในสมัยก่อนนั่ง
8. คล้อง คือ รับ

ถอดคำประพันธ์ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตีความว่า:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผ่าน ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ใบงานที่ 2

ท 31102 ภาษาไทย 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิราศนรินทร์ ชั้นมัธยมศึกษาที่ 4

ตัวชี้วัดระหว่างทาง ท 5.1 ม.4-6/4, ตัวชี้วัดปลายทาง ท 1.1 ม.4-6/4

ชื่อ.....ชั้น ม.4/.....เลขที่.....

ชื่อ.....ชั้น ม.4/.....เลขที่.....

.....

...

โฉมควรจักฝากฟ้า	ฤติน
ดีฤเกรงเทพไ้ธรณินทร์	ลอบกล้า
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน	บนเล่า
นะแม่ลมจะชายชักช้า	ชอกเนื้อเรียมสงวน

คำศัพท์น่ารู้

1. เทพไ้ คือ เทวดาผู้เป็นใหญ่
2. ธรณินทร์ คือ ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน พระเจ้าแผ่นดิน
3. ลอบ คือ แอบทำโดยไม่ให้ผู้อื่นรู้เห็น
4. กล้า คือ ในที่นี้หมายถึง เขยชม
5. เลื่อน คือ พาไป
6. ชาย คือ พัด
7. ชัก คือ ทำให้
8. เรียม คือ พี่

ถอดคำประพันธ์ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตีความว่า:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผ่าน ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ใบงานที่ 3

ท 31102 ภาษาไทย 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิราศนรินทร์ ชั้นมัธยมศึกษาที่ 4

ตัวชี้วัดระหว่างทาง ท 5.1 ม.4-6/4, ตัวชี้วัดปลายทาง ท 1.1 ม.4-6/4

ชื่อ.....ชั้น ม.4/.....เลขที่.....

ถึงตะนาวตระหน้าข้า	สงสาร อรเอย
จรศึกโศกมานาน	เนิ่นช้า
เดินดงท่งทางละหาน	หิมเวศ
สารสั่งทุกห่อมหญ้า	ย่อน้ำลานาง

คำศัพท์น่ารู้

1. ตระหน้า คือ ข้าเต็ม
2. ตะนาว คือ ตำบลตะนาวศรี
3. จร คือ ไป
4. ท่ง คือ ทุง
5. ละหาน คือ ห้วงน้ำ
6. สาร คือ เรื่องราว
7. หิมเวศ คือ ป่าหิมพานต์

ถอดคำประพันธ์ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตีความว่า:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผ่าน ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

ใบงานที่ 4

ท 31102 ภาษาไทย 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 นิราศนรินทร์ ชั้นมัธยมศึกษาที่ 4

ตัวชี้วัดระหว่างทาง ท 5.1 ม.4-6/4, ตัวชี้วัดปลายทาง ท 1.1 ม.4-6/4

ชื่อ.....ชั้น ม.4/.....เลขที่.....

เอียงอกเทออกอ้าง	อวดองค์ อรเอย
เมรุชบุสมุทรดินลง	เลขแต่้ม
อากาศจักजारผจง	จารึก พอฤ
โถมแม่หยาดฟ้าแยม	อยู่ร้อนฤเห็น

คำศัพท์น่ารู้

1. เอียง คือ อากาศของสิ่งที่เอนไปข้างหนึ่ง
2. เมรุ คือ เขาพระสุเมรุ
3. จัก คือ จะ
4. จาร คือ เขียน จารึก
5. ผจง คือ ตั้งใจ บรรจง
6. เลข คือ เขียนหนังสือ

ถอดคำประพันธ์ :

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตีความว่า:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผ่าน ไม่ผ่าน

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

